

חוקרי האקדמיה חייבים להועיל לציבור

16.12.2008 | 07:35 יעקב ברגמן

>>"כאשר המחקרים מקצצים בתקציבנו, הם גם דורשים מהנהלות האוניברסיטאות להצדיק הוצאות ולתת דין וחשבון עליהן. המחקרים רוצים לדעת מהו הדבר שהפרופסורים עושים, ומתי יודעים שהם עושים זאת היטב" - אמר באחרונה רקטור האוניברסיטה של ואשינגטון.

באוניברסיטה העברית מוציאים חוקרי מוח כספי ציבור על יצירת מכונה שתדבר כאילו היתה הסבתא של בעליה, ובטכניון מוציאים כספים אלה על בניית מכונות זמן. עיסוק כזה דומה למכירת בגדי המלך החדשים לציבור תמורת מיטב כספו, תוך טענה שרק חכמים כחוקרי האוניברסיטאות יכולים לראותם.

הממשלה הבריטית הבינה את מכשלת בגדי המלך החדשים והפעילה על האוניברסיטאות לחץ לכוון את המחקר לתועלת הציבור. לחץ זה נשא פרי, ובאחרונה הכריזה הממשלה הבריטית בסיפוק כי בשנים האחרונות חל שינוי תרבותי מהותי באוניברסיטאות הבריטיות. הן מתמרצות את חוקריהן לקחת חלק ביישומן של המחקר וחיבורו לעסקים. גם האקדמיה הבריטית למדעי הרוח והחברה הלכה בעקבות הממשלה הבריטית והמליצה לפני חודשיים לאוניברסיטאות להבליט בתוכן את חשיבות המחקר המכוון ליישום בקביעת מדיניות ציבורית. בין השאר, המליצה האקדמיה הבריטית לכלול פעילות יישומית זו, אשר הביאה לתועלת ציבורית משמעותית, בקריטריונים שלהן לקידום החוקרים בדרגות.

סנאט האוניברסיטה העברית נקרא בימים אלה לאשר שינויים בקריטריונים לקביעות והעלאה בדרגה. דא עקא, שהקריטריונים המוצעים מתמקדים בתרומת המחקר של המועמד למחקר ולמדע, אבל לא מתייחסים כלל לתרומת המחקר לחברה שמחוץ לקהילה המדעית, זו המממנת את המחקר. הגישה של מחקר לשם מחקר ללא כל התייחסות של האוניברסיטה לתועלת כלכלית או תרבותית העשויה לצמוח לציבור מהמחקר היא גישה מיושנת שיש לשנותה מהיסוד. על האוניברסיטאות בישראל לכוון את חוקריהן להביא תועלת לציבור, כפי שנעשה בבריטניה.

הכותב מרצה בבית הספר למינהל עסקים וחבר במרכז לחקר הרציונליות באוניברסיטה העברית